

Norrtåg AB – Protokoll styrelsesammanträde

Den 5 december 2022 kl. 10.30–14.30

Möte på verkstadsdepån i Umeå

§ 959–969

Närvarande

Stig-Lennart Karlsson	Region Västerbotten
Thommy Bäckström	Region Västerbotten
Anders Öberg	Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten
Elvy Söderström	Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland
Jonny Lundin	Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland
Catarina Espmark	Region Jämtland Härjedalen
Johannes Andersson	Region Jämtland Härjedalen (ersättare)

Övriga närvarande men ej delaktiga i beslut

Maria Högländer	Norrtåg AB
Joakim Berg	Norrtåg AB
Linus Åkerlind	Norrtåg AB

Förhinder

Nils-Olov Lindfors	Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten
Richard Carstedt	Region Västerbotten (ersättare)
Anton Hammar	Region Jämtland Härjedalen
Birgitta Larsson	Region Norrbotten (ersättare)
Per Wahlberg	Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland

Umeå 2022 det datum som framgår av elektronisk underskrift

Ordförande	Elvy Söderström
------------	-----------------

Sekreterare	Maria Högländer
-------------	-----------------

Justerare	Stig-Lennart Karlsson
-----------	-----------------------

Styrelsemöte Norrtåg AB 2022-12-05

§ 959 Mötet öppnade

Ordförande Elvy Söderström förklarar mötet öppet och tackar från hela styrelsen för en mycket intressant förmiddag med studiebesök på depån och multifunktionshallen.

§ 960 Val av protokolljusterare

Styrelsen beslutar att utse Stig-Lennart Karlsson till justerare

§ 961 Tjänstgörande ersättare

Tjänstgörande ersättare för Anton Hammar är Johannes Andersson

§ 962 Föregående mötesprotokoll

Protokollet läggs till handlingarna

§ 963 Vd info

Skrivelse från Trafikverket med anledning av nytt trafikavtal och finansiering för 2023

Vid förra styrelsemötet fick styrelsen information om bakgrund och fortsatt handläggning av skrivelsen från Trafikverket. Ett förslag till svar håller på att utarbetas och kommer att skickas in av respektive RKM under december. Vd sammanfattar huvuddragen i svaret.

Åtterrapporering av förhandling med Vy Tåg angående avvikelser från trafikbeställning T23

Som tidigare rapporteras har Region Västerbotten fattat beslut avseende nedläggning av trafiken Lycksele–Hällnäs och förtätning av trafik Umeå–Vännäs–Vindeln samt givit Norrtåg i uppdrag att avyttra dieselfordon. Arbetet med att avyttra fordonet har landat i att Transitio lånar fordonet tills vidare och arbetet med att hitta en långsiktig ny hyrestagare fortsätter. Förhandlingar med operatören är pågående.

Åtterrapporering av arbetet med långsiktig statlig medfinansiering

Ordförande informerar om att nu när det politiska styret i princip är klart i alla regioner ska arbetsgruppen, på begäran från Jämtland Härjedalens ledamöter, omfatta representation från alla fyra länen. Ordförande kommer att kalla ihop arbetsgruppen till ett första möte.

Påbörjande av operatörsupphandling 2025, bilaga 1

Vd går igenom tidplanen samt presenterar en tabell som i korthet beskriver besluten som ska fattas det kommande året. Det är mycket angeläget att beslut om trafikbeställning görs senast i juni 2023. Vd föreslår att styrelsen fattar beslut om att påbörja operatörsupphandlingen och att förhandsannonsering om detta ska ske snarast.

Åtterrapporering löpande granskning externa revisorer, bilaga 2

Revisorerna har i sin granskning funnit att bolaget har en god internkontroll och tillräckliga rutiner finns implementerade med hänsyn till verksamhetens omfattning. Vidare är deras uppfattning att ledningen och ekonomifunktionen har god kompetens och är väl insatta i de branschspecifika frågorna. Revisorerna menar att det finns viss utvecklingspotential till ökad dokumentation och checklistor/beskrivningar.

Styrelsen ställer kompletterade frågor och diskuterar. Styrelsen godkänner rapportering och uppdrar till vd att påbörja arbetet med operatörsupphandling 2025 och förhandsannonsera om planerad upphandling.

§ 964 Nöjd Kundindex

Trafikverket har genomfört en ombordundersökning på de linjer som Trafikverket är med och finansierar. Detta är den NKI-undersökning som Trafikverket genomför varje år, men som har haft ett uppehåll under pandemin. Norrtågs resenärer är mer nöjda idag än före pandemin. Det samlade NKI-värdet är 85 procent nöjda resenärer, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. Mest ökar nöjdheten med trygghet ombord. Lägst betyg får utbud och kvalitet på maten ombord. Denna undersökning genomfördes dock veckorna innan operatören uppdaterade utbudet ombord, men en bra bistro och städet ombord tågen är fortsatt viktigt för kundnöjdheten, tillsammans med punktlighet och bekvämlighet. Fler anger att de reser till och från arbetet än tidigare år och klimat och hållbarhet är inte längre den huvudsakliga orsaken till att du väljer att resa med Norrtåg. Numer är bekvämlighet den viktigaste anledningen.

Styrelsen godkänner rapporteringen.

§ 965 Status tåg- och fordonsstrategi

Statusuppdatering kring tåg- och fordonsstrategi med en genomgång av principer för strategin, en beskrivning av hur strategins prioriteringar grupperas där det befintliga basutbudet utgör den primära trafiken och där framtida utveckling av pendlingstrafik och trafik i nya stråk utgör de två andra grupperna. Strategin för basutbudet bygger på en målsättning med takttrafik i de stora stråken, i primärstråken ett tåg i timmen i takt. Ren pendlingstrafik kan bli aktuellt när resandet har ökat mer och infrastrukturen tillåter, men då måste detta analyseras noga och utformas tillsammans med befintlig busstrafik. Norrbotniabanans första etapp kan vara klar tidigast 2030, så den kommande fordonsanskaffningen kalibreras mot den tidpunkten.

De prognoser som gjorts visar på stora ekonomiska skillnader i förutsättningarna:

- Utveckling av basutbud på Mittstråket och längs Norrlandskusten förväntas ge en relativt konstant offentlig nettokostnad även om trafiken byggs ut
- Ny trafik på Norrbotniabanan kommer att kräva ny offentlig finansiering och det är oklart kring den statliga finansieringen för detta
- De nya sträckor som har utretts bedöms få relativt hög samhällsfinansiering och låg kostnadstäckningsgrad

Styrelsen kommer att kallas till ett extra styrelsemöte för synpunkter när utkastet till Tågstrategin är klar.

Styrelsen godkänner rapporterna

§ 966 Ekonomi

Bolaget presenterade en prognos för helåret 2022 utifrån känd fakta per 30 november. En ny tidtabell och helt nya verktyg och gränssnitt för att planera trafik, eller det nya kapacitetsplaneringssystemet, MPK, hos Trafikverket har medfört förskjutna tidsplaner. De nya tidtabellerna för T22 kom först andra veckan i november, mot normala första veckorna i september. Detta har inneburit att biljettsläppet efter tidtabellskiftet kom i gång först den 9 november och vi ser minskad försäljning av julbiljetter än tidigare år. Vidare har Trafikverket varnat för att de kan uppkomma trafikstörningar efter tidtabellskiftet den 11 december med anledning av det nya teknikskiftet. Bolaget har tagit höjd för minskade intäkter och ökade kostnader i form av bussersättningar och andra merkostnader med anledning därav. Trafikverket kommer att förstärka resurserna för trafikplanering och trafikledning veckorna kring tidtabellskiftet för att minimera störningar.

Det mest positiva för 2022 är att resandeutvecklingen är nästan i kapp 2019 års volymer och ger en omsättningsökning med, i runda tal, 40 msek jämfört med tilläggsbudget. Den stora mängden av banarbeten och andra störningar i infrastrukturen under året har inneburit inställd tågtrafik, vilket medför att operatörsersättningen ej utgår för inställd trafik där beställaren ansvarar för bussersättning. Detta ger en positiv effekt på cirka 6 milj kronor. Vidare har Trafikverkets upphandlade priser på el inte följt den prisutveckling vi ser i övriga sektorer vilket gör att oktober månad en positiv effekt på cirka 8 msek. och vidare har bolaget räknat med upplösning av reserver för pandemin från 2021. Sammanfattningsvis innebär det att bolagets prognos för helåret 2022 får en positiv avvikelse på 58 msek jämfört med tilläggsbudget.

Styrelsen föreslås godkänna rapporterna.

§ 967 Riskanalys

Aktuell riskanalys från föregående styrelsemöte analyserades.

2022-11-11	Risk	Effekt
1. Utbud		
1.1 Trafikkvalitet	2	3
1.2 Större trafikala störningar	2	4
1.3 Olyckor och evakuering	1	5
1.4 Störningar kopplat till spårfordon	1	3
1.5 Störningar kopplat till depå och underhåll	2	3
2. Marknad och varumärke		
2.1 Marknad och ökat resande	1	2
2.2 Biljettdistribution	4	4
2.3 Varumärke	2	3
2.4 Dataintrång eller påverkan på IT-system	2	4
3. Styrning och finansiering		
3.1 Minskad statlig medfinansiering	4	4
3.2 Ägarnas finansiering	3	4
3.3 Stabiliteten hos operatören	2	3
3.4 Förändrade kostnader för infrastruktur	4	2
4. Organisation		
4.1 Organisation	2	3

Styrelsen beslutar om inga förändringar i riskanalysen denna gång

§ 968 Styrelsens enskilda överläggningar

§ 969 Övriga frågor

En fråga från Tommy Bäckström om hur regressförfarandet ser ut när det är fel på infrastrukturen.

Förfaringssättet med regress hos järnvägsföretaget då det uppstår problem i infrastrukturen och där Trafikverket äger ansvaret som medför inställd trafik eller stora förseningar bygger på att man har ett trafikeringsavtal, TRAV, med Trafikverket. Beviljad ersättning utgår utifrån styrkt underlag som

bussersättningskostnad med mera och reduceras med redan utbetalade kvalitetsavgifter. Ekonomisk skada gäller inte för järnvägsföretagets egna merkostnader, goodwillkostnader eller uteblivna intäkter.

Om störningarna är orsakade av annat järnvägsföretag, olycka/tillbud eller andra yttre förhållanden är det svårare att söka regress för. För att du ska kunna söka regress måste man påvisa vilken part som är ansvarig och hur denne är ansvarig. Det är inte alltid enkelt och kostnaderna för denna process är lång och de administrativa kostnaderna är för stora, vilket gör att järnvägsföretag inte anser att det är kostnadseffektivt.

Ordförande avslutar mötet

Stig-Lennart Karlsson

Stig-Lennart Karlsson
E-mail: stig-lennart.karlsson@lycksele.se
Role: Ledamot Regionstyrelsen
Verified by Mobile BankID
2022-12-13 14:31 CET

Maria Högländer

Maria Högländer
E-mail: maria.hoglander@norrtag.se
Role: VD
Verified by Mobile BankID
2022-12-13 14:31 CET

Elvy Söderström

Elvy Söderström
E-mail: elvy.soderstrom@norrtag.se
Role: Ordförande
Verified by Mobile BankID
2022-12-13 14:43 CET

Beslut inför operatörsupphandling 2025

Tågstrategi

En långsiktig, gemensam inriktningsplan för den framtida persontågtrafiken i Norrtågland (de fyra nordliga länen) bör fattas på en hög politisk nivå men beslutsnivå avgörs från län till län. Beslutet får inga direkta ekonomiska konsekvenser men ska ses som ett gemensamt styrdokument för de fyra nordliga länen syn på persontågtrafiken de kommande 15–20 åren. Beslutet kan med fördel tas parallellt med trafikbeställningen om det finns utrymme för det.

Trafikbeställning

Inför operatörsupphandling bör beslut tas av fullmäktige (eller annan part med övergripande mandat) senast 2023–06, beslutet avser antal turer som ska ingå i basutbudet samt beslut om önskade optioner under avtalstiden om fler fordonsresurser kan skapas. Basutbudet är den trafik som Norrtåg kommer att upphandla med start 2023 (tilldelning 2024) och avser trafiken 2025–12 till minst 2030–12. Grunden för detta är den nivå på trafik som Norrtåg bedriver idag. Optionen innebär ett uppdrag till Norrtåg att skaffa fler fordon under denna period men om ett avrop blir aktuellt kommer varje län att få en ytterligare möjlighet att ta ställning till ett genomförande.

Trafikplikt

Trafikpliktsbeslut fattas av RKM/RUN – beslut avser sträcka och inte antal turer – ska vara fattat senast innan tilldelningsbeslut (2024–06) men kan med fördel fattas tidigare och gärna före trafikbeställning (2023–03).

Fordonsbeslut

Inför en större gemensam fordonsanskaffning i början på 2030-talet, främst kopplat till det fordonsbehov som uppkommer vid trafikstarten på Norrbottenbanan (ca 2030–33) men också andra eventuella fordonsbehov behöver ett beslut fattas under 2024 för att det ska finnas tillräckligt med tid för anskaffningsprocessen som beräknas till 6–7 år. Underlag kommer preliminärt att presenteras inom ett år (2312) och innebär ett ekonomiskt ställningstagande med kopplade borgensåtaganden. Beslutet kommer att vara preliminärt och möjlighet till justering kommer att finnas under en period efter beslutet, oklart i dagsläget hur länge.

Norrtåg AB

Revisionsrapport från PwC avseende
granskning av förvaltning och intern
kontroll

November 2022

NORRTÅG

Håkan Jonsson
haakan.jonsson@pwc.com
070-9294291

Josefin Holmgren
josefin.holmgren@pwc.com
073-2032890

Till styrelsen i Norrtåg AB

Vi vill presentera vår rapport från förvaltningsrevision och granskning av intern kontroll för finansiell rapportering för Norrtåg AB samt övergripande granskning av räkenskaper t.o.m kvartal 3 för det räkenskapsår som avslutas den 31 december 2022. Det huvudsakliga syftet med denna rapport är att kommunicera de väsentliga iakttagelser som gjorts i samband med vår granskning och lämna våra rekommendationer i samband med dessa.

Med vänlig hälsning

Håkan Jonsson
Huvudansvarig revisor
Auktoriserad revisor

Josefin Holmgren
Granskningsledare

Tove Andersson
Revisionsassistent

Agenda

1. Granskningsomfattning
2. Iakttagelser
3. Inför bokslut

1

Granskningsomfattning

Granskningsomfattning

Huvudsakliga syftet med vår granskning under hösten har innefattat:

- Genomgång av rutiner och processer med extra fokus på förändring av operatörsavtal.
- Genomgång av IT miljö, systemkarta och IT beroenden utifrån ny revisionsstandard ISA 315 revised.
- Riskidentifiering
- Granskning av bolagets förvaltning, genomgång protokoll, nya väsentliga avtal, hantering av moms samt sociala avgifter
- Översiktligt genomgång av resultat och balansräkning aug 2022
- Planering av revisionsansats vid bokslut

2

lakttagelser

Noteringar i samband med löpande granskning och intern kontroll

Revision av intern kontroll och ledningens administration

I samband med vårt besök i november har vi genomfört en förvaltningsrevision och genomgång av de interna kontrollerna i bolaget.

Genomgången omfattade processerna för:

- Försäljning
- Inköp
- Lön
- Bokslut

Vi har även granskat förvaltningen av bolaget och de system som finns för planering och kontroll av verksamheten. Det omfattar en översiktlig granskning av regelefterlevnad vilket innefattar bolagets efterlevnad av BFL och ABL samt bolagsordningen. Vi har gått igenom formalia så som avtal och attester, löpande styrelseprotokoll, ägardirektiv, budget, kontrollerat försäkringsskydd samt deklaration och betalning av skatter och avgifter.

Vi har dessutom genomfört en översiktlig analys av resultat och balansräkningar för perioden januari till september 2022.

Vi har insamlat skriftlig information i vår säkra insamlingsportal Connect där vi bitt bolaget ladda upp olika dokument. Vi har kompletterat med muntliga intervjuer på plats hos bolaget 3 november.

Vi upplever att vi fått en bra beskrivning av verksamheten och att bolaget varit hjälpsamma i vår informationsinsamling vilket underlättat vårt arbete.

Slutsats:

Trots att bolaget är relativt stort kopplat till omsättning och balansomslutning är administrationen liten. Vår uppfattning är att Norrtåg har en intern kontrollmiljö som är god och tillräckliga rutiner finns implementerade med hänsyn till verksamhetens omfattning.

Vår uppfattning är att ledningen och ekonomifunktionen har god kompetens och är väl insatta i de branschspecifika frågorna.

Under året har bolaget ingått ett nytt operatörsavtal. I och med det nya avtalet har vi identifierat en ökad risk för fel kopplade till hantering av biljettintäkter då det är stora transaktionsvolymerna och en ny process för bolaget. Vidare kopplat till ersättningar/viten i avtalet då avtalet är relativt komplext och hanteringen sker via Excel. Det krävs således god förståelse och kunskap kring avtal och beräkningar samt noggrannhet i avstämningen.

Vi konstaterar att bolaget har tillsatt mer resurser och byggt upp nya fungerande kontroller för att bevaka intäkter och kostnader. Vi har inte noterat några fel i utförda avstämningar. Vi ser ändå en utvecklingspotential i att dokumentera formella interna kontroller kopplat till intäkterna för att skapa ännu starkare intern kontroll. Vi kommenterar rekommendationen på sida 8. Vi rekommenderar i likhet med föregående år att det är lämpligt att konsortialavtalet uppdateras och att villkor förs in för hur avräkningen mellan bolag och ägare ska hanteras.

Vi har i granskningen av förvaltningen av bolaget inte funnit några väsentliga noteringar som kräver uppmärksamhet.

Identifierade risker

Manuell hantering av väsentliga flöden

Vid vår rutingenombgång har vi uppmärksammat att en stor del av intäcks- och kostnadsprocessen hanteras genom Excelark där ekonomichef har god kontroll men få andra personer är involverade i processen.

Följande risker har identifierats i samband med detta:

- Risk för manuella misstag i och med Excelark med formler
- Risk för fel när en eller mycket få personer involveras i bokningarna och vet när det är rätt
- Risk att kompetensen ligger hos endast en person

Rekommendation:

Vi bedömer att rutinen fungerar väl idag och med tanke på organisationens omfattning kan det vara svårt att ha fler personer involverade. Vi noterar att bolaget själva identifierat behovet av att utöka personalstyrkan vilket stärker den interna kontrollen. En marknadschef tillsats på halvtid och en tekniskt chef på heltid. En ny business controller börjar också hos bolaget i december 2022.

Vi vill rekommendera att upprätta rutinbeskrivningar och checklistor för väsentliga processer, avstämningar och analyser som görs för att minska risken för att kompetensen endast ligger hos en person samt möjliggöra kontroll av att bokningar görs på rätt sätt.

Vidare rekommenderar vi att bolaget dokumenterar avstämningar och slutsatser som görs avseende biljettintäkterna för att möjliggöra kontroll av korrekthet i bokningarna kopplat till biljettintäkterna.

Exempelvis dokumentera eventuella avvikelser och sätta en väsentlighetsnivå där avvikelser behöver behandlas/godkännas.

Att kunna följa upp gjorda kontroller skulle även möta risken för manuella misstag.

Identifierade risker

Avsättning framtida underhåll och ersättningstrafik

Bolaget har sedan tidigare en avsättning på c.a 16 mkr avseende framtida underhåll av hjul. Från och med 2021 står Norrtåg för extra hjulkostnader som kan uppkomma gentemot operatören fram till 2025. En bedömning av återstående avsättning sker i samband med årsbokslutet. Ett öppet yrkande sker i inkomstdeklarationen.

Rekommendation:

Vi rekommenderar att som tidigare år göra er bästa bedömning av avsättningen och dokumentera den. dokumentation. Vi uppmanar även bolaget att göra en tydlig beskrivning av eventuellt andra uppskattningar och bedömningar och även bedöma risken för fel.

Vidare är vår uppfattning att det är lämpligt att göra ett öppet yrkande i deklarationen med tanke på att Skatteverket kan göra en annan bedömning av storleken på avdragsgilla kostnader.

Konsortialavtal och reglering av avräkningar

Nuvarande konsortialavtal upprättades juni 2017. Det gällde till 31 juli 2021 men gäller tillsvidare med ömsesidig uppsägningstid om arton månader.

Bolagets ägare är de största finansiärerna av bolaget och det finns väsentliga skulder till ägarna genom en löpande avräkning. De olika ägarna har vid olika tillfällen begärt reglering av sin fordran men det finns inte uttryckt i tex. konsortialavtal hur reglering kan ske och vilka villkor som gäller. Ränta utgår inte heller i dagsläget.

Rekommendation:

I och med att de gällande avtalet är gammalt och att Norrtågs operatörsavtal har förändrats sedan gällande avtal skrevs vill vi rekommendera att en översyn sker. Ägarförhållandena i Norrtåg AB har också förändrats sedan konsortialavtalet skrevs. I ett eventuellt nytt avtal är det lämpligt att reglera villkoren i avräkningen mellan ägare och bolag. Viktig är också att beakta bolagets behov av likviditet för den löpande verksamheten, investeringar och oförutsedda utgifter. Vi rekommenderar även bolaget att se över räntevillkoren för skulden.

3

Inför bokslut

Vi blickar framåt

1. Likt arbetet under hösten kommer vi i vår att använda oss av vår webbportal Connect. Detta möjliggör en säker digital överföring av material. Arbetet med Connect fungerade mycket väl under hösten, allt efterfrågat material fanns inlämnat i tid.
2. Fokus i bokslut kommer ligga på att säkerställa väsentliga balansposter samt följa upp biljettintäkterna för resterande del av året.
3. Planerad revision till v.2 i januari, Connectförfrågningar kommer att finnas tillgängliga innan jul.
4. Rapportering mot Region Västerbotten v.3.
5. Årsredovisning - datum ej fastställt

Tack

[pwc.se](https://www.pwc.se)

Denna rapport har upprättats inom ramen för vårt uppdrag att utföra granskning av Norrtåg AB. Rapporten är endast upprättad för vår uppdragsgivares räkning, Norrtåg AB, och får inte lämnas ut eller göras tillgänglig för andra fysiska eller juridiska personer utan Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB:s skriftliga godkännande. I avsaknad av skriftligt godkännande, tar Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB inte något som helst ansvar gentemot någon annan än uppdragsgivaren som väljer att förlita sig på eller att agera utifrån innehållet i denna rapport. Inte heller tas något ansvar för att rapporten används för andra syften än för dem som förelegat vid uppdragets utförande.

© 2022 PricewaterhouseCoopers i Sverige AB. All rights reserved. In this document, "PwC" refers to Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB or PricewaterhouseCoopers AB which is a member firm of PricewaterhouseCoopers International Limited, each member firm of which is a separate legal entity.